
Arbeidsmarkt zal onherkenbaar wijzigen

- Stenden wil aantonen dat investeren in duurzaamheid snel loont

Is er nog wel toekomst voor de bouwmarkt? De dierenspeciaalzaak? We weten het niet

Goos Bies

Leeuwarden Onze manier van werken zal de komende jaren onherkenbaar veranderen. Maar hoe precies, dat is bijna niet te voorspellen. Dat kwam naar voren in het door VU-connected gehouden debat tussen ondernemer Anne Jan Zwart en lector sociale innovatie Jack Crielaard over de arbeidsmarkt van morgen, gisteravond in Tresoar.

„We zitten in een turbulente tijd waarin ondernemers nog geen drie weken vooruit kunnen kijken”, schetste Zwart, eigenaar-directeur van Ecostyle in Appelscha, dat ecologische bestrijdingsmiddelen en diergeneesmiddelen produceert. „Een jaar terug is de wereld totaal op zijn kop gezet. Was het voor ons altijd voldoende om innovatief te zijn, op dit moment is de prijs wezenlijk. Met schaalvergroting en lage kosten moeten we zien te overleven.”

De hele retail komt onder druk door de handel via internet, vervolgt Zwart. „Is er nog toekomst voor de bouwmarkt? De dierenspeciaalzaak? We weten het niet.” Feit is dat de risico's voor ondernemers groter

worden. Toch is Zwart niet pessimistisch. Deze tijd daagt uit goede oplossingen te bedenken.

Volgens Crielaard gaan we door de nieuwe technologie steeds meer onafhankelijk van tijd en plaats werken. Werknemers moeten veel zelfstandiger kunnen werken. Ondernemer Zwart is sceptisch. „In het productieproces zijn dit soort ideeën heel lastig. Ik kan me voorstellen dat thuiswerken in het Westen vanwege alle files efficiencyvoordelen oplevert, maar hier? De kans op files in het Noorden is heel klein.”

Volgens Crielaard kan buiten de zaak en buiten kantoor tijden werken echter vooral de kennis binnen het bedrijf vergroten. Werknemers kunnen wereldwijd worden ingeschakeld.

Waar Crielaard en Zwart het wel over eens zijn, is dat ondernemers er niet meer aan ontkomen te investeren in duurzaamheid. „Dat levert op de lange termijn altijd winst op. Dat is al langer bekend, maar de meeste managers kijken altijd naar de korte termijn”, zei Crielaard. Op de Sten-

den Hogeschool in Leeuwarden willen ze nu aantonen dat investeren in duurzaamheid ook op de korte termijn rendeert.

Crielaard vindt dat het tijd is dat overheden gaan aanbesteden met de nadruk op duurzaamheid en niet langer meer op de laagste prijs. „We hebben een waterzuiveringsproject zeven maanden eerder en 30 procent goedkoper opgeleverd. Was er op geld aanbesteed, dan was de opdrachtgever uiteindelijk veel duurder uit geweest.”

Zwart is het daar hartgrondig mee eens. „De overheid zet voor vier miljard euro per jaar aan opdrachten in de markt. De overheid is zich er niet bewust van wat het betekent als al die projecten duurzaam uitgevoerd moeten worden. Dat zou fantastisch zijn.”

